

Vysokoškolský umělecký soubor
Univerzity Karlovy v Praze

Vánoční koncert

15. prosince 2021 v 19:00

kostel sv. Šimona a Judy, Dušní ul., Praha 1

PROGRAM

Roráty – cyklus adventních zpěvů českých utrakvistů ze 16. století (realizace: Miroslav Venhoda)

Rorate coeli (*chorál*)

Mnozí spravedliví (*chorál*)

Sstup dolů, Mesiáši (*píseň*)

Všickni věrní křesťané (*Jan Trojan Turnovský 1530-1606*)

Poslán jest od Boha anděl (*Benešovský kancionál, 1575*)

I všed k Panně čisté (*chorál*)

Zvěstujem vám radost (*Benešovský kancionál, 1575*)

Všemohúcí Stvořiteli (*Jan Trojan Turnovský 1530-1606*)

Adventní a vánoční písně českého středověku a renesance

Fulgent, fulgent nunc (*Glogauer Liederbuch, 1480*)

Sanctissima, mitissima (*Franusův kancionál 1505*)

Solis praevia (*Jindřichohradecký graduál 1490*)

Else, else, else (*Glogauer Liederbuch, 1480*)

Omnis mundus (*Franusův kancionál 1505*)

Sophia nascifertur (*Speciálník královéhradecký 1500*)

In natali Domini (*Franusův kancionál 1505*)

Alleluia, Panna Syna porodila (*Krolmusův kancionál 1556*)

Smutne slávik spieva / Saltus (*dva slovenské zámecké tance ze 17. století*)

Edmund Pascha / Georgius Zrunek: Prosae pastorales (1766) (1714-1772 / 1736-1789)

K horám chaso, k horám

Co je to dnešní deň za znamení

* * * * *

Franz Schubert: Mše C-dur, D 452
(1797-1828)

Kyrie
Gloria
Credo
Sanctus
Benedictus
Agnus Dei

ÚČINKUJÍ

soprán – Tereza Králová

alt – Petra Vondrová

tenor – Martin Slavík

bas – Jan Morávek

varhany – Vladimír Jelínek

Vysokoškolský umělecký soubor Univerzity Karlovy

Pražští chrámoví sólisté

komorní orchestr Camerata Carolina

řídí Jakub Zicha a Ondřej Kunovský

SLOVO K PROGRAMU

Milí posluchači, naši věrní přátelé!

Jsme moc rádi, že Vás dnes můžeme přivítat zde, v kostele sv. Šimona a Judy, na místě tradičních Vánočních koncertů Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Karlovy. Doba kolem nás pospíchá obrovským tempem a stejně rychle se proměňuje. Před dvěma lety jsme si nedovedli představit, že by se náš Vánoční koncert neměl v roce 2020 konat. A letos jsme chvílemi naopak přestávali věřit, že se uskuteční koncert letošní. Jsme moc rádi, že i v tom dnešním světě stále zůstávají některé jistoty, o které se lze opřít, a hřeje nás, že náš koncert počítáte mezi ně. I proto ještě jednou VÍTEJTE!

Doba covidová zastihla VUS uprostřed pilné práce na novém CD. Repertoárově bychom se v něm rádi zaměřili na velmi oblíbenou náplň našeho repertoáru, kterou je stará česká adventní a vánoční hudba od nejstarších památek po hudbu baroka. Zkraje února roku 2020 jsme stihli natočit první záběry barokních koled a ještě 11. března jsme všechny ujišťovali, že VUS stále zkouší. Již 13. března jsme ale museli zpěvákům sdělit, že vzhledem k situaci je uzavřena kolej Hvězda (a tedy i naše zkušebna) a zkoušky se do odvolání ruší. Nikdo z nás netušil, že tato pauza bude tak dlouhá. V září roku 2020 jsme se slavnostně vrátili do staré zkušebny ve Voršilské, nicméně bohužel jen na pár zkoušek, po nichž jsme se opět museli se zpěvem rozloučit, abychom se sešli až letos v květnu při přípravě nejprve koncertu v Nepomuku ke slavnému výročí Jana Nepomuckého (F. X. Thuri: Kantáta ke sv. Janu, 3 písně české gotiky) a poté v Plzni při znovuotevření plzeňské katedrály sv. Bartoloměje po dlouhé rekonstrukci (A. Dvořák: Te Deum, Bruckner: Ave Maria). Oba koncerty zaznamenala TV NOE a stále je možné je shlédnout – odkazy naleznete na našich stránkách. Letos v září jsme nejprve absolvovali gratulační koncert k významnému životnímu jubileu naší někdejší dirigentky Miriam Němcové v Karlových Varech (C. Orff: Carmina burana), udělali si výlet na Slovensko a zazpívali si s Košickou filharmonií (W. A. Mozart: Requiem) a poté velmi rádi přijali pozvání k účasti na koncertu Ústřední hudby Armády ČR ke Dni válečných veteránů v Rudolfinu.

Program dnešního koncertu je ovlivněn přípravou zmíněného CD, v jehož realizaci bychom moc rádi pokračovali opět po novém roce (natáčecí frekvence máme v této chvíli naplánovány na únor a duben, tak nám držte palce, ať vše vyjde – rádi Vás budeme o stavu našeho počínání informovat). Před dvěma lety jsme vám takto představili skladby A. Michny a písně z barokních kancionálů, dnes přinášíme hudbu starší, která má místy původ až v době husitské. Program zahájíme cyklem adventních zpěvů – **Rorátů**, jehož název vychází z latinské antifony Rorate coeli de super (Rosu dejte nebesa). Vstupní chorál svou zdánlivou přísností (danou unisonovým začátkem) udržuje poměrně dlouho posluchače v napětí – první vícehlasý akord se pak jeví jako vysvobození. Realizace Miroslava Venhody, ve své době opakovaně zaznamenaná na gramofonových deskách, v sobě spojuje chorální nápěvy (incipity interpretované tehdy nezaměnitelně Pavlem Jurkovičem) s vícehlasy, jejichž autorem je místy Jan Trojan Turnovský (před 1530-1606), místy pocházejí z Benešovského kancionálu.

Cyklus Rorátů proslavil bez nadsázky téměř po celém světě soubor Pražští madrigalisté (nezaměňovat se souborem Českých madrigalistů). Pamětníků jejich koncertů v Národním muzeu v 17.17 pomalu ubývá, ale ani pozornému návštěvníkovi našich koncertů jméno souboru ani samotného Miroslava Venhody jistě není cizí. A k podobným repertoárovým dominantám Pražských madrigalistů patřily po celou dobu jejich působení i Vánoční písně z celé Evropy – ostatně jejich deska Koledy staré Evropy z roku 1969 udělala tenkrát bez přehánění „díru do světa“. Písně jako Fulgent, Sanctissima, či Sophia nasci fertur se staly doslova výkladní skříní souboru a jeho aktuálních dispozic. Nám nezbyvá nežli se v provedení cyklu **Adventních a vánočních písní českého středověku a renesance** pokusit tomuto ideálu přiblížit, i když víme, že naše sborové podání bude poněkud jiné. Také naše nástrojové možnosti jsou samozřejmě omezenější nežli u souboru, který přináležel k hudebnímu oddělení Národního muzea a mohl tak používat instrumenty z jeho historických sbírek. Ze zpracovaných koled si minimálně ještě jedna zaslouží zvláštní pozornost – jeden z největších vánočních „šlágrů“ všech dob, nápěv Omnis mundus iocundetur nato Salvatore (Raduj se celý Svět z narození Spasitele), pochází již ze 14. století; tato melodie se dočkala desítek a možná i stovek zpracování, ostatně i u nás se dodnes udržela s textem Splnilo se Písmo svaté a ve zpěvnících se udává jako „z Čech“. Naše podoba nechává zaznít dvě

verze, dvojhlas z přelomu 14. a 15. století a pětihlasé moteto, zapsané např. v kancionálu Jana Franuse z roku 1505.

Po dvou **Tancích ze slovenských zámků** uzavřeme první část koncertu dvěma pastorelami ze sborníku *Prosae pastorales*, jehož autorem byl františkánský mnich **Edmund Pascha** (1714-1772). I jeho jméno vrátili na výsluní v 70. letech 20. století Miroslav Venhoda a Pražští madrigalisté, když přivedli opět k životu jeho dnes velmi populární Vianočnú omšu. Na přelomu století 21. někteří muzikologové přišli s názorem, že Pascha není autorem všech písní, že totiž do tohoto sborníku zahrnul také skladby svého mladšího spolubratra Georgia Zrunka (1736-1789). Jestli se tuto domněnku podaří někdy potvrdit či vyvrátit, není dodnes jisté.

Druhá část koncertu bude věnována rakouskému hudebnímu skladateli **Franzi Schubertovi** (1797-1928), vídeňskému rodákovi, který proslul coby vrcholný autor raného romantismu. Dnešním posluchačům jsou známy jeho symfonie, smyčcové kvartety, klavírní díla, ale především je to jeho rozsáhlá písňová tvorba, která tvoří základní stavební pilíř veškerého písňového repertoáru. Skladateli se dostalo základního hudebního vzdělání v kruhu rodiny. Později si je prohloubil studiem v císařském konviktu, kde také zpíval v chlapeckém sboru. Mezi jeho učitele patřil i samotný Antonio Salieri. Franz Schubert vedl velice bohémský život a kvůli jeho finanční nejistotě mu ani nebylo umožněno oženit se. Platil však za milého společníka, a proto vždy dokázal vyžít jen z finanční podpory svých příbuzných a obdivovatelů, nicméně popularitě jeho hudby to příliš neprospěvalo. Takový způsob života si nakonec vybral svou daň, v pouhých jednatřiceti letech Franz Schubert umírá, rok po smrti L. van Beethovena, který v Schubertovi viděl skutečného genia.

Missa in C patří mezi sérii Schubertových mší, které nesou značný vliv W. A. Mozarta a starších stylů (byť je Schubert řazen k romantikům, stále v této skladbě užívá barokní praxe číslovaného basu). Mše č. 4 C dur byla zkomponována během léta roku 1816, tehdy pouze pro sbor, sóla, smyčcový orchestr a basso continuo. V roce 1825 pak skladatel připsal i party hoboju, trubek a tympánů, čímž vznikla verze, kterou uslyšíte právě dnes.

Přejeme Vám krásný poslech.

Jakub Zicha a Ondřej Kunovský

Nahrávky Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Karlovy, které si můžete zakoupit v předzáří:

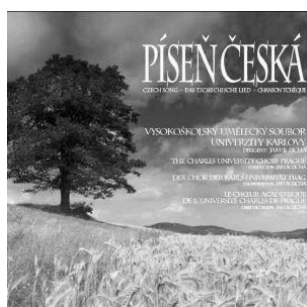
2018 Te Deum laudamus

CD duchovní hudby Petra Ebena a Zdeňka Lukáše, které vyšlo u příležitosti 70. výročí založení sboru

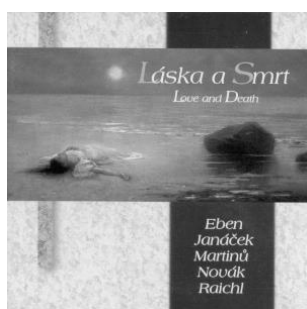
2013 České mše

CD tří mešních kompozic českých autorů – Josef Suk: Křečovická mše, Zdeněk Fibich: Missa brevis a Josef Bohuslav Foerster: Glagolská mše, které vyšlo u příležitosti 65. výročí založení sboru

2008 Píseň Česká

profilové CD s tvorbou českých autorů inspirovanou lidovou poezií (Dvořák, Foerster, Martinů, Eben, Fišer, Tučapský a lidové písně)

1997 Láska a smrt – Eben, Janáček, Martinů, Novák, Raichl

sborová díla českých skladatelů na texty lidové poezie

1992 Petr Eben – Musica Spiritualis

duchovní sborová tvorba Petra Ebena

Narodil se Kristus Pán

Narodil se Kristus Pán, veselme se,
z růže kvítek vykvet nám, radujme se,
z života čistého, z rodu královského,
nám, nám, narodil se.

Jenž prorokován jest, veselme se,
ten na svět poslán jest, radujme se.
Z života čistého, z rodu královského,
nám, nám, narodil se.

Člověčenství naše, veselme se,
ráčil vzíti na se, radujme se.
Z života čistého, z rodu královského,
nám, nám, narodil se.

Goliáš oloupen, veselme se,
člověk jest vykoupen, radujme se.
Z života čistého, z rodu královského,
nám, nám, narodil se.

Posloucháte rádi Vysokoškolský umělecký soubor, ale nevíte o jeho nejnovějších akcích? Máme pro Vás snadné řešení. Chcete-li být informováni nejen o koncertech VUSu, **zaregistrujte si svůj e-mail** na <http://eepurl.com/5JBPD>
Děkujeme.

www.vus-uk.cz

Unie
českých pěveckých sborů

